

Regler för universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturer

Beslutsfattare	Rektor
Ansvarig enhet	Forsknings- och innovationskontoret
Beslutsdatum	2025-02-18
Giltighetstid	Aktualitetsgranskas senast 2028
Sammanfattning	<p>Dokumentet beskriver Göteborgs universitets regler för universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturer. Reglerna innefattar bland annat kriterier för forskningsinfrastrukturer, organisation, uppföljning och utvärdering samt hur ansökan ska utformas.</p> <p>Dokumentet ersätter tre tidigare styrdokument; policy, regler respektive handlägningsordning gällande forskningsinfrastrukturer (dnr V 2014 630-632).</p>

I Visionen "Ett universitet för världen" betonas att Göteborgs universitet ska utveckla internationellt framstående forskning inom samtliga vetenskapliga och konstnärliga områden för att bidra till kunskapsutveckling och stärka sin konkurrenskraft. Ett medel för att uppnå dessa mål är att tillhandahålla relevanta forskningsinfrastrukturer av nationellt och internationell standard som uppfyller forskningens behov och för att attrahera externa användare och samarbetspartners.

Forskningsinfrastrukturer inrättas för en verksamhetsperiod och ska systematiskt utvärderas.

Med forskningsinfrastruktur menas faciliteter och resurser, så som experimentanläggningar, laboratorier, båtar, teknikplattformar, apparatur, biologiska samlingar, databaser och mjukvaruresurser. Infrastruktur som endast brukas av enskilda forskargrupper eller institutioner kan med fördel använda det principiella innehållet i styrdokumentet som utgångspunkt även vid lokala forskningsinfrastrukturer.

Inrättande

För att inrättas som en universitetsgemensam forskningsinfrastruktur krävs en ansökan, se bilaga.

Forskningsinfrastrukturen ska ha en definierad verksamhetsperiod, som anges i inrättandebeslutet. Verksamhetsperioden ska i allmänhet vara sex år och forskningsinfrastrukturen ska utvärderas vart tredje år. Forskningsinfrastrukturen ska ha en bred användarbas samt ha stöd från nationella/internationella finansiärer och/eller vara en unik resurs i landet.

Kriterier för inrättande

Universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturer ska vid inrättande uppfylla nedanstående kriterier. En forskningsinfrastruktur ska:

- vara öppen för oberoende användare, dvs användare utan koppling till tillhandahållaren av forskningsinfrastrukturen. Tillgängligheten och eventuella användaravgifter ska kommuniceras på lämpligt sätt,
- ha en tydlig och transparent tillgänglighetsprincip där akademisk forskning prioriteras,
- tillhandahålla högkvalitativa tjänster samt stöd och utbildning för att möjliggöra användande av forskningsinfrastrukturen,
- möjliggöra och stödja forskning av hög kvalitet samt kunna användas för undervisning,
- ha en långsiktig verksamhets- och finansieringsplan (minst 3 år),
- ha en strategi som stärker universitetets forskning.

Organisation

Värdenhet

En universitetsgemensam forskningsinfrastruktur ska ha sin organisatoriska och administrativa hemvist vid en värdenhet, vanligtvis en institution. Värdenhetens chef, vanligtvis prefekt eller motsvarande, bör representera infrastrukturen i diskussioner och beslut som rör infrastrukturens uppdrag och frågor som direkt berör värdenhetens ekonomi eller organisation.

- Värdenhetens chef har det överordnade ansvaret för forskningsinfrastrukturens verksamhet och ekonomi inklusive äskande av låneutrymme för investeringar.
- Värdenheten har ansvar att tillgodose infrastrukturens behov av stödfunktioner såsom ekonomihantering, informationsverksamhet, eventuell personalhantering, arbetsmiljöfrågor etc.
- Värdenhetens chef ansvarar för uppföljning och utvärdering enligt nedan.
- Värdenhetens chef tecknar eventuella avtal med externa parter för forskningsinfrastrukturen. Tecknande av avtal regleras i delegationsordning för Göteborgs universitet (se <https://medarbetarportalen.gu.se/styrdokument/>).

Styrgrupp

- Forskningsinfrastrukturen ska ha en styrgrupp. Om universitetet är värd för en nationell forskningsinfrastruktur (VR-finansierad) där den universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturen ingår kan en gemensam styrgrupp, om lämpligt, utses för båda verksamheterna.
- Styrgruppen fastställer verksamhetsplan, kommunikationsplan och budget inom de ramar som satts upp för verksamheten av värdenhetens chef. Styrgruppen följer upp verksamheten och godkänner den årlig verksamhetsrapport.
- Styrgruppen ska ha en bred sammansättning för att kunna ta ett helhetsgrepp på utvecklingen av forskningsinfrastrukturen. Jämn könsfördelning samt kompetens som täcker såväl ledning av forskningsinfrastruktur som forskning inom området ska eftersträvas.
- Ledamöter i styrgruppen utses av rektor för en avgränsad verksamhetsperiod, dock högst sex år. En representant från värdenhetens ledning kan adjungeras in i styrgruppen.
- Ordförande för styrgruppen utses av rektor för en avgränsad verksamhetsperiod, dock högst sex år.
- Styrgruppen ska sammanträda minst två gånger/år.
- Utöver styrgrupp kan, beroende på verksamhetens behov, en forskningsinfrastruktur ha rådgivande organ som exempelvis ett vetenskapligt råd eller referensgrupp. Detta beslutas av styrgruppen.
- Styrgruppen ska arbeta i enlighet med eventuella avtal som ingående parter slutit med varandra och i enlighet med de överenskommelser som gjorts mellan berörda intressenter och enligt bidragsgivares villkor.

Föreståndare

- Föreståndaren utses av rektor för en avgränsad verksamhetsperiod, dock högst sex år.
- Föreståndarens ansvarar för att verksamheten följer *Regler för universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturer* och övriga styrdokument samt för det som definieras i forskningsinfrastrukturens verksamhetsplan.
- Föreståndaren har ansvar för den dagliga verksamheten och driften av den universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturen i enlighet med verksamhetsplanen och reglerna för universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturer.
- Föreståndaren arbetar på uppdrag av värdenhetens chef.
- Föreståndaren rapporterar om forskningsinfrastrukturens verksamhet och ekonomi till styrgrupp och värdenhetens chef.
- I de fall föreståndaren inte är anställd vid Göteborgs universitet regleras dennes uppdrag som föreståndare i särskild ordning.

Avtal

Om universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturer inrättas på initiativ av flera parter ska villkoren för samverkan regleras i avtal mellan de deltagande parterna. Universitetets affärsjurister ska konsulteras och granska avtalet innan beslut om inrättande kan fattas.

Vid intern samverkan på Göteborgs universitet ska överenskommelse träffas avseende ekonomiska insatser och arbetsinsatser.

Uppföljning och utvärdering

Startmöte

Då en ny universitetsgemensam forskningsinfrastruktur inrättats ska ett startmöte hållas mellan föreståndare för forskningsinfrastrukturen, värdenhetens chef, representant från universitetsledningen med ansvar för forskningsinfrastruktur samt handläggare från Forsknings- och innovationskontoret.

Mötet fokuserar på tillämpningen av *Regler för universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturer* samt är ett tillfälle att diskutera organisation och den planerade verksamheten.

Årlig uppföljning

Varje år ska verksamheten rapportera ett antal uppgifter om användning, publikationer och ekonomi samt i en kort verksamhetsrapport beskriva exempel där forskningsinfrastrukturen bidragit till excellens eller vetenskaplig framgång. Mall till stöd för rapportering av kvantitativa uppgifter tillhandahålls av Forsknings- och innovationskontoret.

Rapporteringen initieras av föreståndaren, godkänns av styrgruppen och lämnas till värdenhetens chef och inrättande instans samt till andra relevanta parter senast den 31 mars.

Utvärdering

Universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturer ska utvärderas efter tre år, enligt inrättandebeslut.

Värdenhetens chef är ansvarig för att utvärderingen initieras och att den rapporteras till inrättande instans och berörda parter.

Den årliga rapporteringen utgör grundunderlag till utvärderingen och kompletteras med en självvärdering samt med övrigt underlag så som utvärderaren/utvärderarna önskar. Utvärderingen ska minst behandla

- hur *Regler för universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturer* inklusive kriterierna för inrättande uppfylls,
- hur verksamheten utvecklas och bidrar till vetenskaplig excellens.

Utvärderingen ska utgöra underlag vid fortsatt utveckling av forskningsinfrastrukturen under kommande verksamhetsperiod. Om inte annat anges i inrättandebeslutet är det värdenheten som bekostar utvärderingen.

I anslutning till beslut och följer av utvärderingen hålls ett avstämningsmöte mellan föreståndare, värdenhetens chef, representant från universitetsledningen med ansvar för forskningsinfrastruktur samt handläggare från Forsknings- och innovationskontoret.

Rektor beslutar om avveckling eller fortsättning, som ett resultat av utvärderingen.

Avveckling

Om rektor beslutar om avveckling föreslår forskningsinfrastrukturens styrgrupp och värdenhet i samråd en avvecklingsplan för rektor. Vid avveckling ska den universitetsgemensamma forskningsinfrastrukturens verksamhet avslutas och gemensamma förvaltningens kommunikationsenhet underrättas. Verksamheten kan bedrivas vidare i annan form.

Om inrättad universitetsgemensam forskningsinfrastruktur inte haft någon aktiv verksamhet under en tid av mer än sex månader eller helt upphört med sin verksamhet ska föreståndaren anmäla detta till inrättande instans.

Bilaga

Ansökan om inrättande av universitetsgemensam forskningsinfrastruktur

Rektor beslutar om inrättande av en universitetsgemensam forskningsinfrastruktur efter beredning. Frågor besvaras av handläggare ansvarig för forskningsinfrastruktur vid Forsknings- och Innovationskontoret.

Ansökan ska innefatta nedanstående.

1. Beskrivning av forskningsinfrastrukturen

- Beskriv forskningsinfrastrukturen inklusive dess unicitet i landet och relationen till relevanta resurser.
- Beskriv de huvudsakliga forskningsområden som forskningsinfrastrukturen stödjer samt kan komma att stödja.
- Beskriv eventuell koppling till nationell och internationell forskningsinfrastruktur.
- Beskriv användarbasen: exempelvis användarnas tillhörighet (lärosäte/organisation för nationella och internationella användare.) Listan behöver inte vara komplett men ska inkludera de som dominerar.
- Beskriv hur forskningsinfrastrukturen verkar enligt god infrastrukturpraxis genom att säkerställa högkvalitativ och reproducerbar dataproduktion, användning av lämpliga system, samt hantera data utifrån principerna för öppen tillgång och lagkrav.

2. Mål och syfte. Inkludera en beskrivning av hur forskningsinfrastrukturen uppfyller nedanstående kriterier. En forskningsinfrastruktur ska:

- Vara öppen för oberoende användare, dvs användare utan koppling till tillhandahållaren av forskningsinfrastrukturen. Tillgängligheten och användaravgifter ska kommuniceras på lämpligt sätt.
- Ha en tydlig och transparent tillgänglighetsprincip där akademisk forskning prioriteras.
- Tillhandahålla högkvalitativa tjänster samt stöd och utbildning för att möjliggöra användande av forskningsinfrastrukturen.
- Möjliggöra och stödja forskning av hög kvalitet (exemplifiera, t.ex. med referenser till publikationer) samt kunna användas för undervisning.
- Ha en långsiktig verksamhets- och finansieringsplan (minst 3 år).
- Ha en strategi som stärker universitetets forskning.

3. Organisation

- Placering (värdenhet).
- Förslag på föreståndare och dess uppdrag.
- Förslag på styrgruppens sammansättning (ledamöter och ordförande).
- Vid behov förslag till referensgrupp och/eller vetenskapligt råd.

4. Beskrivning av den planerade verksamheten

- Verksamhetsplan, i allmänhet 3-årig, där aktiviteter, tidsplan och resurssättning ingår.

5. Ekonomi

- Övergripande treårig budget med angivande av finansiärer, intäkter och kostnader (tas fram i samråd med ekonomiansvarig vid tilltänkt värdinstitution).

6. Övriga underlag

- Godkännande av ansökan, inklusive budget, från prefekt/motsv och dekan.
- Om ansökan innefattar externa parter ska villkoren för samverkan regleras i avtal mellan de deltagande parterna. Vid intern samverkan ska överenskommelse träffas avseende ekonomiska insatser och arbetsinsatser. Preliminärt avtal/överenskommelse bifogas ansökan.
- Kommunikationsplan (mål, målgrupper och kommunikationskanaler).